

Количественные и качественные характеристики процессов, свойственных международной экономике можно дать на основе ряда показателей.

Наиболее важным показателем развития международной экономики является валовой мировой продукт (ВМП). ВМП рассчитывается на основе ВВП стран мира. Источником этих данных является система национальных счетов (СНС).

Уровень развития международной экономики, пропорции в ее отраслевой, функциональной и территориальной структурах могут быть выражены в натуральном (млн. т., м. и др.) и в стоимостном исчислениях (млн. дол. США, грн. и т.д.).

В анализе возможных и фактических категорий темпов экономического роста в международной экономике необходимо различать, что под возможными, или потенциальными, понимают такие темпы экономического роста, которые заложены материальными условиями производства и могут быть получены при определенных организационных условиях. Фактические темпы экономического роста могут быть ниже возможных вследствие неполного использования факторов экономического роста (экономических и неэкономических) и/или принятия ошибочных управленческих решений. Превышение возможных темпов экономического роста над фактическими – это неэффективный экономический рост. Длительное развитие такой тенденции ведет к замедлению развития экономических процессов в международной экономике.

Список использованных источников:

1. Елисева И.И. Международная статистика / И.И. Елисева, Т.В. Костенко, Л.Н. Хоменко. – Минск: Выш. шк., 1995. – 224 с.
2. Кирова И.В. Экономическая теория в задачах и ситуациях: Часть 3: Мировая экономика: Учебное пособие / И.В. Кирова, В.В. Безновская, А.А. Султыгова / МАДИ (ГТУ). – М., 2008. – 114 с.
3. Киселева Е.А. Макроэкономика: Курс лекций. / Е.А. Киселева. – М.: Изд-во Эксмо, 2007. – 352 с.
4. Лугінін О.Є. Статистика національної економіки та світового господарства: Навчальний посібник / О.Є. Лугінін, С.В. Фомішин. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 502 с.
5. Шкваря Л.В. Мировая экономика в вопросах и ответах: Учебное пособие / Л.В. Шкваря. – М.: Эксмо, 2006. – 320 с.
6. Global employment trends: January 2010 / International Labour Office. - Geneva: ILO, 2010. - 84 p.
7. UNCTAD Handbook of Statistics, 2009 / United Nations Conference on Trade and Development. – New York and Geneva: UNCTAD, 2010. – 492 p.
8. UNCTAD Handbook of statistics 2010 / United Nations Conference on Trade and Development. – New York and Geneva: UNCTAD, 2010. – 548 p.
9. UNICEF, NransMONEE Database, 2010 edition [Electronic resource] // Mode of access: <http://www.transmonee.org>.
10. World Investment Report: Investing in a Low-Carbon Economy, 2010 / United Nations Conference on Trade and Development. – New York and Geneva: UNCTAD, 2010. – 220 p.
11. World Investment Report: Transnational Corporations, Agricultural Production and Development, 2009 / United Nations Conference on Trade and Development. – New York and Geneva: UNCTAD, 2009. – 312 p.
12. <http://hdr.undp.org>. – Human Development Reports / United Nations Development Programme (<http://www.undp.org>).
13. <http://unctadstat.unctad.org>. – Statistics of United Nations Conference on Trade and Development.

УДК 658.589:664 (477)

ВАЛІНКЕВИЧ Н.В.,

Житомирський державний технологічний університет,
докторант, к.е.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. В статті визначений організаційний механізм раціонального споживання та відтворення основних засобів, розглянуто питання ефективності відтворювальних процесів у харчовій промисловості, проаналізовано стан основних засобів та запропоновано антикризове спрямування їх використання.

Ключові слова: основні фонди, організаційний механізм, раціональне споживання, харчова промисловість, відтворення, інвестиції.

Annotation. In the article is certain organizational mechanism of rational consumption and recreation of the fixed assets, the question of efficiency of reproductive processes is considered in food industry, the state of the fixed assets is analysed and antikrizove direction of their use is offered.

Keywords: capital assets, organizational mechanism, rational consumption, food industry, recreation

Постановка проблеми. Виробничо-господарська діяльність та фінансовий стан підприємства багато в чому залежать від забезпеченості основними засобами та ефективності їх використання. Якнайповніше та якнайраціональніше використання основних засобів і виробничих потужностей підприємства сприяє поліпшенню всіх його техніко-економічних показників: зростанню продуктивності праці та фондівіддачі, збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, економії капітальних вкладень [1].

Економічна сутність і матеріально-речовий зміст основних засобів слугують визначальними характеристиками в окресленні їх значення для здійснення відтворювальних процесів, функціонування та розвитку будь-якого виробництва. Вся сукупність наявних виробничих засобів складає найбільшу за питомою вагою частину національного багатства країни. Харчова промисловість в Україні має сприятливі умови її розвитку, є однією з провідних структуроформуючих ланок всієї економіки, промислового комплексу, чинником економічного і соціального зростання, умовою якого є забезпечення підвищення життєвого рівня населення. Забезпечення стабільного і достатньо ефективного розвитку харчової промисловості – одне з невідкладних завдань економічної політики української держави, реалізація якого є важливою умовою не тільки задоволення безпосередніх потреб внутрішнього ринку України у продовольчих товарах, а й формування потужного їх експортного потенціалу. Отже, на нашу думку, вирішальними у харчовій промисловості є проблеми відтворення основних засобів, їх спрацювання і морального застаріння. Зауважимо, що увага повинна приділятися їх інноваційному оновленню – як однієї з форм розширеного відтворення.

В Україні як державі з порівняно низькою вартістю робочої сили, склалась ситуація коли власники і управлінський персонал віддають перевагу досягненню ефективності виробництва за рахунок економії на заробітній платі, а не впровадженні новітніх ресурсозберігаючих технологій. В таких умовах, ми вважаємо пріоритетною складовою державної політики ефективне відтворення матеріально-технічного потенціалу країни, впровадження безпечних, екологічних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Харчова промисловість об'єднує понад 40 галузей, які виробляють продукти харчування. Харчова промисловість в структурі промисловості виробництва поступається тільки чорній металургії, даючи більше 17% обсягу промислової продукції України. Основними серед них є: цукрова, борошномельно-круп'яна, олійно-жирова, хлібопекарська, спиртова, плодоовочеконсервна, рибна, молочна, м'ясна, виноробна, кондитерська, пивоварна, тютюнова галузі. Визначальну роль у географічному розміщенні підприємств даних галузей відіграють сировина та споживач [2]. Ті з них, які використовують малотранспортабельну сировину (що швидко псується) або велику кількість сировини, тяжіють до неї. Це — цукрова, олійна, рибна, плодо-овочеконсервна, маслоробна та інші галузі, в яких затрати на транспортування готової продукції більші, ніж на перевезення сировини, орієнтують розміщення на споживача (кондитерська, хлібопекарська, пивоварна, молочна та ін.).

Господарська діяльність харчових підприємства неможлива без використання засобів праці (матеріально-технічної бази підприємства) – необоротних активів, зокрема: основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи [3]. За допомогою таких засобів людина впливає на предмет праці з метою трансформації вхідних матеріальних ресурсів у готовий продукт.

Економічні аспекти розвитку харчових підприємств знайшли своє відображення у наукових працях багатьох вітчизняних вчених–економістів: П.П. Борщевського, А.В. Воронова, Л.В. Дейнеко, М.П. Сичевського, М.О. Голованова, Л.В. Плетінь, Ю.П. Лебединського, І.І. Лукінова, П.О. Мосіюка, О.М. Онищенко, О.М. Полякова, Т.А. Кулаковської, П.Т. Саблука, М.В. Сергієнка, А.М. Сухорукова, Ю.М. Ухналевського, І.Р. Юхновського та інших. У дослідженнях вчених аналізуються різні аспекти становлення та інтенсифікації харчової промисловості, її підгалузей, розглядаються підходи до розуміння стратегії формування та ефективного використання основних засобів підприємства. Проте, дане питання не є повністю розкритим в науковій літературі, відсутня єдина думка щодо формування стратегії управління ефективним використанням основних засобів підприємств.

Метою дослідження є обґрунтування та визначення організаційного механізму раціонального споживання та відтворення основних засобів, а також розробка пропозицій щодо підвищення ефективності відтворення основних засобів, розробка практичних рекомендацій щодо покращення якості відтворення основних засобів галузей харчової промисловості.

Викладення основного матеріалу. Розглянувши трактування економічного змісту основних засобів в різних літературних джерелах можливо, на наш погляд, запропонувати наступне (найбільш вдале) визначення основних засобів – це засоби праці, які утримуються на підприємстві з метою використання їх у процесі виробництва, виконання робіт чи надання послуг протягом періоду більше 1 року, які не змінюють своєї первісної форми протягом всього терміну експлуатації і поступово переносять свою вартість на вартість новоствореної продукції. Нами було здійснено дослідження стосовно розкриття змісту основних засобів в різних літературних джерелах і слід відмітити, що найбільш повно ця тема розкрита в підручниках С. Ф. Покропівного, та О. О. Гетьман. Саме в цих джерелах дано комплексну характеристику основним засобам як складовій матеріальних активів підприємства, представлено повну класифікацію основних засобів за рядом ознак, ґрунтовно описано процес оцінки основних засобів та види оцінки. Значна увага приділена питанням нарахування амортизації, перевагам та недолікам кожного існуючого методу. Слід відмітити, що специфіка аналізу основних засобів достатньо розкрита в підручниках названих авторів, але найкращого висвітлення ця тема дістала в статті Біленької О.О., підручниках Чумаченка М.Г. та Савицької Г.В. В них дана комплексна

характеристика процесу аналізу та його етапів, проаналізовано показники, що дають змогу оцінити існуючий стан використання, складу, руху основних засобів.

Однак, ми вважаємо, що просте підвищення амортизаційних норм не викличе вагомого поліпшення відтворення основних фондів. Ефекти від разового збільшення норм амортизаційних відрахувань уже вичерпано у попередні роки. З метою збільшення амортизаційних коштів підприємств необхідно підвищувати ставки нарахування амортизації та вартість її об'єктів, тобто стимулювати прискорене введення основних фондів як результат інвестування за рахунок різних джерел фінансування.

Світова фінансово-економічна криза вплинула і на харчову промисловість. Так само як і вся українська економіка, харчова промисловість попала під вплив трьох кризових хвиль [4]. Перша хвиля, забезпечивши для України високі темпи зростання, припала на 2007 рік. Тоді на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв обсяги виробленої продукції збільшилися на 10%. Зростання виробництва спостерігалось у м'ясній промисловості (18%), виробництві напоїв (16,2%), переробленні та консервуванні овочів та фруктів (14,6%), молочній та кондитерській промисловості (відповідно на 13,5%, 11,3% та 9,6%), виробництві олії та тваринних жирів (на 6,8%), виробництві макаронних виробів (на 5,8%). Зменшилися обсяги виробництва порівняно з 2006 роком у цукровій промисловості (на 28,1%) [5].

Друга хвиля кризи, яка тривала перші десять місяців 2008 року позначилась падінням потужностей в усіх галузях, за цей період у харчовій промисловості зафіксовано скорочення виробництва на 0,04%. У виробництві олії та жирів за період з початку 2008 року обсяги продукції скоротилися на 20,7%, у переробленні та консервуванні овочів і фруктів – на 5,8%, у виробництві мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв – на 2,9%, молочних продуктів та морозива – на 1,0% [6]. Наразі триває третя хвиля кризи, вона відзначається намаганнями уряду здійснити кроки у напрямку подолання кризових явищ. Зауважимо, що проблеми з відтворенням основних засобів є невідкладним і першочерговим для прийняття управлінських рішень на довгострокову перспективу.

Забезпечення відтворення основних засобів у відповідності до сучасних умов функціонування господарської системи потребує застосування наукового підходу до вивчення трансформацій, які відбулися у відновлювальному механізмі, та на основі цього, розробки методичних положень та практичних рекомендацій щодо регулювання процесів відтворення основних засобів. Це сприятиме підвищенню економічного, технічного та організаційного рівнів підприємств, зменшить їх залежність від несталих зовнішніх джерел фінансування відтворення основних засобів за рахунок посилення ролі амортизації у відновлювальному процесі (як уже зазначалося вище).

Інвестиції в основний капітал є невід'ємною передумовою ефективної діяльності підприємств та організацій. Інвестиційний потенціал підприємства складається із амортизаційних відрахувань, прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків, виручка від реалізації майна, що вибуло, а також інших складових. Отже, інвестиційний потенціал підприємства залежить як від результатів ефективної його діяльності, так і від технологічної бази господарського механізму і системи поточного управління [7].

Інвестиційний потенціал підприємства має двоїсту визначеність, зумовлену: можливістю фінансувати інвестиційні проекти, що реалізуються на основі існуючого виробничого потенціалу підприємства; можливістю фінансувати інвестиційні проекти, спрямовані на удосконалення цього потенціалу.

У будь-якому разі інвестиційна активність підприємства залежатиме від таких факторів: фінансово-інвестиційного потенціалу підприємства, який визначає можливість самофінансування його розвитку; зацікавленості підприємства в інвестуванні власних засобів; можливості використання позичених і залучених коштів. Дані про інвестиції в основні засоби по Україні наведено в таблиці 1.

Як видно з таблиці 1, основну частину інвестицій в основні засоби складають інвестиції підприємств та організацій, що є цілком зрозумілим, оскільки основні засоби складають основу матеріально-технічного забезпечення будь-якої діяльності. Частка інвестицій підприємств в різні роки коливається – і становить від 57,4% до 63,3%. Слід відмітити зростання інвестицій за рахунок кредитів банків та інших запозичених коштів – якщо у 2005 році їх частка становила 14,8%, то у 2008 р. – 17,3%, проте у 2009 році цей показник зменшився до 14,2%. Частка інвестицій в основний капітал за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів є незначною і коливається в межах 3 – 6%. Інвестиції іноземних інвесторів становлять значну величину лише у 2007 р., коли частка їх зросла до 16,6%, у 2005, 2006, 2008 і 2009 роках частка іноземних інвестицій становила від 3 до 5%. Найбільша позитивна структурна зміна відбулась в складі інвестицій в основний капітал за рахунок коштів підприємств та організацій – їх частка збільшилась на 5,9%, найбільша негативна зміна – інвестицій за рахунок інших джерел фінансування (-5,7%). Найбільший темп приросту мають інвестиції в основні засоби за рахунок власних коштів підприємств та організацій (79,73%) та коштів населення на індивідуальне житлове будівництво (78,0%).

Недостатню увагу, на превеликий жаль, науковці приділяють вирішенню питань активізації інвестиційної діяльності за рахунок як зовнішніх, так і внутрішніх джерел підприємств, удосконаленню економічної політики щодо цільового фінансування інвестиційних розробок з боку органів державної влади, а також формуванню та розвитку інфраструктури інвестиційного ринку. Проблеми зростання інвестицій в основний капітал, відсутність джерел їх фінансування вимагають вивчення на високому науковому рівні [9].

Таблиця 1.

Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування [8]

1	2005	2006	2007	2008	2009	Відхилення 2009 року до 2005 р.	
	2	3	4	5	6	+/-	%
У фактичних цінах, млн. грн.							
Усього	93096	125254	188486	233081	151777	58681	63,03
у тому числі за рахунок							
коштів державного бюджету	5077	6846	10458	11576	6687	1610	31,71
коштів місцевих бюджетів	3915	5446	7324	9918	4161	246	6,28
власних коштів підприємств та організацій	53424	72337	106520	132138	96019	42595	79,73
кредитів банків та інших позик	13740	19406	31182	40451	21581	7841	57,07
коштів іноземних інвесторів	4688	4583	6660	7591	6859	2171	46,31
коштів населення на будівництво власних квартир	-	7019	9879	9495	4792	4792	-
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	3091	5110	8549	11589	5502	2411	78,0
інших джерел фінансування	9161	4507	7914	10323	6176	-2985	-32,58
Відсотків до загального рейтингу						Відхилення 2009 року до 2005 р.	
						пунктів стр-ри	
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	
у тому числі за рахунок							
коштів державного бюджету	5,5	5,5	5,6	5,0	4,4	-1,1	
коштів місцевих бюджетів	4,2	4,3	3,9	4,2	2,7	-1,5	
власних коштів підприємств та організацій	57,4	57,8	56,5	56,7	63,3	5,9	
кредитів банків та інших позик	14,8	15,5	16,6	17,3	14,2	-0,6	
коштів іноземних інвесторів	5,0	3,7	16,6	3,3	4,5	-0,5	
коштів населення на будівництво власних квартир	-	5,6	5,2	4,1	3,2	3,2	
коштів населення на індивідуальне житлове будівництво	3,3	4,1	4,5	5,0	3,6	0,3	
інших джерел фінансування	9,8	3,5	4,2	4,4	4,1	-5,7	

Міжнародна практика реалізації інвестиційних пріоритетів свідчить, що відсутність необхідних обсягів фінансування створює додаткові труднощі для результативного формування інноваційної моделі розвитку національної економіки. Аналіз вартості основних засобів в Україні наведено в таблиці 2.

Таблиця 2.

Вартість основних засобів України за видами економічної діяльності у 2005 – 2009 роках, млн. грн. [8]

1	2005	2006	2007	2008	2009	Відхилення 2009 року до 2005 р.	
	2	3	4	5	6	+/-	%
Усього	1411069	1276201	1568890	2047364	3149627	1738558	у 1,23 р.
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	75447	76034	75511	78978	95880	20433	27,08
Рибальство, рибництво	1248	1139	1209	1216	1267	19	1,52
Промисловість	420080	456738	525222	660369	760194	340114	80,96
добувна	74878	80012	87562	95006	109677	34799	46,47
переробна	224367	245800	295046	366247	438872	214505	95,6

виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	120835	130926	142614	199116	211646	90811	75,15
Будівництво	20421	24682	29278	40074	52084	31663	у 1,55 р.
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	31906	36673	44018	74924	88771	56865	у 1,78 р.
Діяльність готелів та ресторанів	7636	9252	15217	19625	23450	15814	у 2,07 р.
Діяльність транспорту та зв'язку	167538	184342	306919	453835	1208195	1040657	у 6,21 р.
Фінансова діяльність	12646	15439	23688	34833	48670	36024	у 2,85 р.
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	247005	303927	363918	465591	607876	360871	у 1,46 р.
Державне управління	34572	34901	37193	43572	41261	6689	19,35
Освіта	49281	51639	53500	56615	61933	12652	25,67
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	34760	38726	41970	47248	61453	26693	76,79
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	20856	20911	24323	28550	34467	13611	65,26

Як видно з таблиці 2, в Україні сформований значний основний капітал (деякі дослідники вважають основний капітал частиною національного багатства країни). За видами економічної діяльності найбільша частка основних засобів сформована в галузях промисловості країни (29,77% у 2005 році і 24,14% у 2009 р.). Причому в складі промислового комплексу домінуюча частина основного капіталу знаходиться в переробній промисловості (15,9% у 2005 р. і 13,93% у 2009 р.). Друга за величиною частка основних засобів відноситься такого виду діяльності, як операції з нерухомим майном, оренда та інші послуги, що надаються підприємцям – 17,5% у 2005 році і 19,3% у 2009 р. Значна частина основних засобів відноситься до діяльності транспорту та зв'язку – у 2005 р. ця частка становила 11,87%, у 2009 р. вона перевищила навіть величину основних засобів, що знаходяться промисловості і становила 38,36%. Вартість основних засобів, що використовуються в будівництві, освіті, державному управлінні, комунальних пслугах, державному управлінні та торгівлі є незначною і коливається від 1 до 3%. Найбільша абсолютна зміна основних засобів відбулась в діяльності транспорту та зв'язку – вартість основних засобів за 2005 – 2009 рр. за цим видом економічної діяльності збільшилась на 1208195 млн. грн. (у 6,21 раз). Значно збільшилась вартість основних засобів за такими видами діяльності, як будівництво (у 1,55 раз), торгівля та ремонт автомобілів, побутових виробів та товарів широкого вжитку (у 1,78 раз), діяльність готелів та ресторанів (у 2,07 раз), фінансова діяльність (у 2,85 раз), операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям (у 1,46 раз).

Висновки і перспективи подальших досліджень. На основі дослідженого матеріалу можна зробити наступні висновки: джерелом фінансування інвестицій в основні засоби для більшості харчових підприємств на нинішньому етапі слугують власні кошти, в структурі яких головне місце займають амортизаційні відрахування. Відсутність законодавчих стимулів призводить до того, що значна частка підприємств використовує її не для оновлення виробничих фондів, а, в першу чергу, з метою зменшення сплати податків і оптимізації прибутків; ефективність відтворювальних процесів у харчовій промисловості значною мірою залежить від строків експлуатації активної частини основних засобів. Скорочення строків експлуатації машин і устаткування з одного боку робить можливим прискорення їх оновлення, підвищення технічного рівня підприємства, зростання продуктивності праці, а з іншого - обумовлює збільшення собівартості продукції за рахунок великих сум амортизаційних відрахувань, вимагає більших за обсягами інвестиційних ресурсів для інноваційного розвитку. Отже, ринку науково-технічної та інноваційної продукції харчової галузі мають бути притаманними, як необхідні його складові елементи, відповідна організаційна структура і власний, специфічний економічний механізм функціонування [10]. Саме їх органічне та оптимальне поєднання з урахуванням галузевих, національних і виробничих особливостей спроможне забезпечити взаємний інтерес як виробників, так і споживачів науково-технічної та інноваційної продукції. Тобто, йдеться про формування

єдиного організаційно-економічного механізму регулювання і стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності, а також ринку продукції цієї діяльності. Наскільки ефективним і дієвим буде зазначений механізм, настільки результативною та ефективною буде і практична реалізація науково-технічних, інноваційних розробок в практичному виробництві. Тому дієвість такого підходу та розробка концептуальної моделі стратегії, визначення реального організаційного механізму раціонального споживання, формування та використання основних засобів є запорукою ефективного розвитку підприємств в умовах глобалізаційних викликів.

Список використаних джерел:

1. Економіка підприємства: Навчальний посібник / [Н. Бондар, В.Воротін, О.Гаєвський та ін.; за заг.ред. А.В. Калини]. – К.: МАУП, 2006. – 350.
2. Розпорядження КМУ “Про затвердження Концепції поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення” від 26 травня 2004 р. N 332-р. - [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agroperspectiva.com>
3. Семернікова І.О. Економіка підприємства / Навчальний посібник [І.О. Семернікова, Н.В. Менскова-Кравченко]. – Херсон: ЩЛДІ-плюс, 2003. -312с.
4. Данилишин Б. Світова фінансова криза — тест для України /Дзеркало тижня. - [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dt.ua/1000/1550/64350/>
5. Соціально-економічне становище України за 2008 рік. - [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Соціально-економічне становище України за 2009 рік. - [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Карковська В.Я. Інвестиції в основний капітал – головний напрямок підвищення якості інвестиційного потенціалу підприємств / В.Я. Карковська. - [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Ekonomika/2010_683/61.pdf
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Ольжич О.М. Інвестиції в основний капітал як передумова довгострокового розвитку підприємств / О.М. Ольжич // Економіка та право. – 2009. - №3. – С.63-68.
10. Сухоруков А. Інноваційна парадигма економічного розвитку України / А. Сухоруков // Економіка України.-2006.-№11. - С.92-95.

УДК 658:338.47(477)

ВЕРЕТЕННИКОВА Д.А.,

Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова,
кафедра экономики и управления, аспирантка

ОЦЕНКА СТЕПЕНИ СООТВЕТСТВИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ СВОЙСТВ УСЛУГ НЕ МАРШРУТНЫХ ПАССАЖИРСКИХ АТП

Анотація. У статті були проведено аналіз пріоритету споживчих властивостей більшості підвидів не маршрутних ПАТП показує, що переважають якості послуг, що надаються: ціна, різноманітність і марки транспортних засобів, швидкість доставки, комфортність. Оцінена міра відповідності споживчих властивостей цих послуг у споживачів з різним рівнем доходу і виявлені найбільш доцільні напрями розвитку комунікаційної і асортиментної політики не маршрутних ПАТП усіх підвидів.

Annotation. In the article were analysis of priority of consumer properties of most subspecies's of not rout PMTE is conducted shows that the internal's of services that is given prevail: price, variety and brands of transport vehicles, speed of delivery, comfort. Appraised measure of accordance of consumer properties of these services for consumers with the different level of profit and found out the most expedient directions of development of communication and assortment policy of not rout PMTE of all subspecies's.

Постановка проблеми. В настоящее время стоимость услуг в отдельных не маршрутных пассажирских автотранспортных предприятиях (далее – ПАТП) несоизмеримо высока по сравнению с доходами основной части населения. Так как цена является одной из важных составляющих маркетинга, следует учитывать особую значимость её формирования для различных сегментов рынка, поскольку не все потребители одинаково её воспринимают. Согласно теории маркетинга, потребителей можно подразделить на четыре категории в зависимости от ориентации их покупок [1, 2, 3]:

- экономные покупатели: основной интерес при покупках касается их ценности, проявляется высокая чувствительность к ценам, качеству и ассортименту товаров;
- персонафицированные покупатели: упор на образ услуги, обслуживание и отношение фирмы, меньшее внимание ценам;
- этичные покупатели: готовы пожертвовать низкими ценами и широтой ассортимента для поддержания небольших фирм;
- апатичные покупатели: основное внимание полезности услуг независимо от цен.